

Pozvánka na výstavu „Dravci v ríši rastlín“ (TLAČOVÁ SPRÁVA)

Stredoslovenské múzeum v Banskej Bystrici a Banskobystrický samosprávny kraj Vás pozývajú na výstavu „**Dravci v ríši rastlín**“, ktorá bude v Tihányiovskom kaštieli v Radvani **od 2.9. do 30.9.2010**. Po dvoch rokoch tak nadväzujeme na návštevnícky veľmi úspešné predošlé „živé“ výstavy - Tarantuly sveta (2006), Tropický hmyz a Plazy našej prírody (2008), pretože výstavy podobného typu boli verejnosťou opakovane žiadané. Tentoraz bude vystavených približne 100 kusov živých mäsožravých rastlín zastupujúcich 40 druhov a 9 rodov (napr. rosičky, tučnice, bublinatky, mucholapky, krčiazniky, saracenie a iné). Veľkosť vystavovaných druhov bude od niekoľkých milimetrov (dospelé rastliny) po 1 meter. Výstava bude doplnená informačnými posterami a vybrané druhy rastlín budú na predaj.

Pre tých, ktorí sa chcú dozvedieť viac, alebo začať s pestovaním týchto rastlín, bude určite zaujímavé osobné stretnutie s majiteľom zbierky a autorom výstavy – pestovateľom Andrejom Devečkom. **Prezentácia tematiky mäsožravých rastlín a diskusia s autorom**, ktorý sa tejto problematike venuje už takmer 17 rokov, bude **v nedeľu, 19.9.2010 o 14.30** v Tihányiovskom kaštieli v Radvani.

Základné informácie o vystavených rastlinách

Vystavované rastliny budú z oblastí: Južná Amerika, Austrália, juhovýchodná Ázia, južná Afrika, Severná Amerika a Európa. Bežnou korisťou týchto rastlín sú drobné mušky, veľké muchy, osy a iný hmyz, no na výstave budú aj rastliny, ktoré sú schopné uloviť aj drobné stavovce – drobné žaby, jašterice, ba dokonca myš. Rastliny sú zo skleníka, kde si vedľa bohato nachytať korisť samy. Napr. saracenie vedľa pochytat' iba do jednej pasce stovky múch a ôs. Mäsožravky sú väčšinou (99%) trvalky, takže niektoré rody sa dokážu dožiť desiatky rokov.

Základné informácie o mäsožravých rastlinách všeobecne

Fenomén mäsožravosti v rastlinnej ríši, ako výsledok evolúcie, bol odjakživa objektom rôznych pozorovaní a výskumov. Darwinov výrok: „Starám sa viac o rosičku ako o pôvod všetkých druhov na Zemi,“ nám prezrádza jeho záujem a údiv nad týmito rastlinami.

Mäsožravé rastliny prevyšujú ostatné rastliny svojou schopnosťou dokonalej špecifickej adaptácie na podmienky, v ktorých žijú. Pôdy a vody, ktoré sú domovom týchto rastlín, sú deficitným prostredím, kde nie je dostatočné množstvo biogénnych prvkov, hlavne dusíka a fosforu.

Predstavujú skutočných dravcov v ríši rastlín, v lapacích a tráviacich orgánoch majú enzým proteázu, štiepiaci bielkoviny. Niektoré druhy sú schopné uloviť okrem hmyzu aj drobné kôrovce, žubrienky, žaby, rybie plôdiky, myši alebo jašterice. Mäsožravé rastliny lapajú svoju korisť rôznymi mechanizmami. Môžu mať aktívne pasce, ktoré sa pri chytaní živočícha aktívne pohybujú. Pohyb je bleskový, maximálne niekoľkosekundový. Druhú skupinu tvoria pasce pasívne. Lepkavé listy týchto rastlín sa totiž po vydráždení zmietajúcou sa polapenou korisťou dávajú do veľmi pomalého pohybu. Tento sotva znateľný pohyb trvajúci obvykle 2 - 4 hodiny má zlepšiť dotyk s korisťou. Zlepšenie dotyku má dvojaký význam. Jednak sa hmyz prilepený väčšou časťou tela z pasce ťažšie dostáva, je to teda určitá poisťka proti úniku koristi. A jednak sa zväčšením styčnej plochy súčasne zväčšuje plocha, kde sa uskutočňuje trávenie. Niektoré rosičky dokážu ohnúť celý list okolo koristi, príkladom môže byť *Drosera capensis*, ktorá korisť úplne zavinie. Živočišna potrava u týchto rastlín však nie je najdôležitejšia. Všetky prijímajú taktiež minerálne látky z okolitého prostredia a fotosynteticky asimilujú ako ostatné zelené rastliny.

Sedem druhov mäsožravých rastlín (rosičky, bublinatky, tučnice) rastie aj na Slovensku. Vo voľnej prírode sú veľmi vzácne, napr. rosička anglická (*Drosera anglica*). Niektoré bublinatky dosahujú dokonca veľkosť až 2 metre.

Celkový počet druhov na svete je okolo 650. Vyskytujú sa na všetkých "zelených" kontinentoch, ich biotopmi sú rašeliniská, tropické dažďové lesy, močiare, piesočné biotopy, podmáčané lúky ale aj alpínske lúky a vlhké vápencové skaly. Mäsožravé rastliny môžu dosahovať veľkosť od niekoľkých milimetrov po 20-metrové liany.

O zbierke Andreja Devečka

Začala vznikať asi pred 17 rokmi. V súčasnosti má okolo 240 druhov a nachádza sa v skleníku v Ivanke pri Dunaji.

V Banskej Bystrici, 25.8.2010

Kontaktné osoby:

Ing. Lesanka Blažencová, Prírodovedné oddelenie Stredoslovenského múzea, 048/410 33 76

Ing. Andrej Devečka, autor výstavy a pestovateľ, 0905 973 650